

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 142

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2276 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Dışişleri Komisyonu Raporu	6
• Muhalefet Şerhi	8
• Teklif Metni	9
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	9
• Anlaşma Metni	10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 545002 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2276)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Askeri yönden güçlü olmayı zorunlu kılan stratejik bir konumdaki Azerbaycan, artan milli geliri ve milli gelir içerisinde savunma giderlerine ayırdığı mühim pay ile savunma sanayi ürünlerinin ihracatı ve ortak üretimi alanında önemli bir paydaş haline gelmiştir. Bu çerçevede, savunma sanayi alanında büyük gelişme kaydeden Türkiye'nin orta ve uzun vadede üretmeyi planladığı savunma sanayi ürünlerinin yurt dışına pazarlanması bakımından dost ve kardeş ülke Azerbaycan ile savunma sanayi işbirliği faaliyetlerinin iki ülkenin menfaatleri gözetilerek geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Bu itibarla, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması" 31 Ekim 2017 tarihinde Bakü'de imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasında askeri teçhizat ve silah alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerin paylaşılması yoluyla savunma sanayi işbirliği faaliyetlerinin güçlendirilmesi öngörülmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-162457

4 Ekim 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31 Ekim 2017 tarihinde Bakü’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

15/11/2019

Esas No: 2/2276

Karar No: 96

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 4/10/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması”, 15/10/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla ‘Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 18/10/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza,, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilen 2/2276 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 13/11/2019 tarihli 14’üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Savunma Sanayi Başkanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasında 31 Ekim 2017 tarihinde Bakü’de, iki ülke arasında askeri teçhizat ve silah alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerin paylaşılması yoluyla savunma sanayi iş birliği faaliyetlerinin güçlendirilmesini teminen imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Azerbaycan’la her alanda iş birliğimizin derinleşerek devam ettiği ve bu işbirliğimizin en önemli boyutunun ekonomi olduğu, ekonomiyi de yüksek teknoloji ürün ticaretindeki iş birliğimizle taçlandırmanın hedeflendiği, bu anlamda, askerî ve savunma sanayisindeki iş birliğimizin Azerbaycan’la gelişmesinden, derinleşmesinden memnuniyet duyulduğu,

İki ülke silahlı kuvvetleri arasında eğitimden ortak tatbikatlara geniş bir yelpazede devam eden bir ilişki olduğu, gerek kullandığımız sistemler gerek standartlarımız itibarıyla Silahlı Kuvvetlerimizin dünyanın her yerinde birlikte çalışabilecek bir noktada olduğu,

2012 yılında gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi’nin 2’nci toplantısında alınan karar doğrultusunda Azerbaycan’la ortak tatbikatlarımızın devam ettiği, 2019 yılında 13 ortak tatbikat planladığımız,

30 Ekim 2017 tarihinde gerçekleşen Konsey’in 6’ncı toplantısı sırasında da Türkiye ve Azerbaycan arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının imzalanarak savunma sanayisi iş birliği 1’inci toplantısının Ocak 2019’da Ankara’da gerçekleştirildiği,

Tüm bu işbirlikleri çerçevesinde bugüne kadar 18 bine yakın Azerbaycanlı öğrencinin askerî okullarımızdan mezun olduğu, toplam 8.174 Azerbaycan askerî personelin Türkiye’de icra edilen çeşitli kurs ve eğitimlere katıldığı, yine 19 Türk askerî personelin de Azerbaycan’da eğitim gördüğü,

Azerbaycan’ın Silahlı Kuvvetlerinin savaş oyunları merkezinde 2-6 Eylül 2019 tarihleri arasında Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan askerî yetkililerinin iştirakiyle bilgisayar destekli komuta yeri tatbikatının gerçekleştirildiği,

Askeri işbirliği anlamında şimdiye kadar düzenlenen ortak askeri faaliyetler kapsamında geliştirilen ilişkilerin savunma sanayisine de tahvil etmek istediğimiz, bu anlamda Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Ekim 2017’de Bakü’de imzalandığı,

Anlaşmayla, ülkelerimiz arasında askeri teçhizat ve silah alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerin paylaşılması yoluyla savunma sanayisi iş birliği faaliyetlerinin güçleneceği ve bu anlamda Türkiye’nin savunma sanayisi alanındaki hedefleri açısından Azerbaycan’ın da önemli bir pazar olduğu inancıyla bu iş birliğinin daha da gelişeceği,

Anlaşmanın Azerbaycan tarafındaki onay sürecinin Şubat 2018’de tamamlandığı,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir. Maddelerin oylamasından sonra Teklifin tümü oya sunulmuş ve Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
İstanbul	Denizli	İzmir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatimoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Adana	Ankara	Balıkesir
(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>
Bursa	Eskişehir	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Yunus Emre</i>	<i>Ümit Özdağ</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	
<i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	
İzmir	Karabük	
(Muhalefet şerhi vardır)		

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

2/2276 - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Muhalefet Şerhimizdir.

Bilindiği üzere Azerbaycan diğer Kafkas ülkeleri gibi Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle bağımsızlığını elde ettikten sonra siyasi, ekonomik ve askeri meselelerle karşı karşıya kalmıştır. Azerbaycan'ın özellikle Ermenistan ile fiili bir savaş halinde bulunması bölgesel istikrarsızlığı arttırmaktadır. 4 yıl yoğun biçimde süren ve son yıllarda yerel çatışmalara dönüşen Dağlık Karabağ Savaşı'nda resmi kayıtlara göre yaklaşık 16.000 Azerbaycan askeri ile 6.000 Ermenistan askeri hayatını kaybetmiştir. Yerel çatışmalar sonucu bu kayıpların sayısı artmaya devam etmektedir. Bu bağlamda daha fazla silahlanma politikaları ve gerilimi arttıran askeri anlaşmalar mevcut sorunların çözümünde herhangi bir katkı sağlamayacaktır.

Azerbaycan'ın ilk cumhurbaşkanı Ali Haydar Aliyev öldükten sonra yerine oğlu İlham Aliyev Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturmuştur. Aliyev Ailesi'nin iktidarda bulunduğu 28 yıllık dönemde Azerbaycan'da yolsuzluklar, gelir adaletsizliği, insan hakları ihlalleri, basın ve ifade özgürlüğüne yönelik ihlaller yoğun biçimde yaşanmakta ve bununla ilgili davalar AİHM'e de taşınmış ve neredeyse tamamında Azerbaycan Devleti suçlu bulunmuştur.

Demokrasi kültürünün kurumsallaşması ve hukukun üstünlüğünü garanti altına alan ilkelere yoksun olan Azerbaycan Hükümeti'nin Ekim ayından beri devam eden yolsuzluk ve fakirlik sebebiyle yapılan protestolarda kullandığı orantısız şiddeti de dikkate alırsak, Aliyev Hükümeti'nin askeri ve siyasi açıdan desteklenmemesi gerekmektedir. Kendi yurttaşlarına karşı baskıcı bir rejime dönüşen Aliyev İktidarı değişene kadar mevcut tüm askeri anlaşmaların askıya alınması gerektiğini savunuyoruz ve bu temelde Savunma Sanayi İşbirliği anlaşmasına muhalif olduğumuzu beyan ederiz.

14.11.2019

Tulay Hatmoğulları Oruç
Adana

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP'UN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞ BİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 31 Ekim 2017 tarihinde Bakü'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞ BİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle her biri "Taraflar" ve müştereken "Taraflar" olarak adlandırılacaktır),

Birleşmiş Milletler Şartının hedef ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkeleri temelinde, daha fazla geliştirilecek ve güçlendirilecek olan dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, dünya barışı ve güvenliğine olduğu kadar iki ülkenin ortak çıkarlarına da katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Askerî teçhizat ve silah alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerini kullanarak savunma sanayi işbirliğini geliştirme isteklerini belirterek,

Karşılıklı saygı ile mütekabiliyet esaslarına bağlı kalarak,

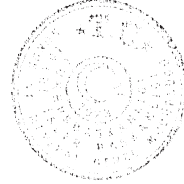
Aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır:

**Madde 1
AMAÇ**

İşbu Anlaşmanın amacı, Taraflar arasında, savunma mal ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki, idamesi ve ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında daha etkili işbirliği ile Tarafların savunma sanayi kabiliyetlerini geliştirerek savunma sanayi alanında işbirliği sağlamaktır.

**Madde 2
KAPSAM**

İşbu Anlaşma, Tarafların yetkili makamları ve/veya savunma sanayi kurum ve kuruluşları arasındaki savunma sanayi alanında karşılıklı işbirliği faaliyetlerinin esaslarını kapsamaktadır.

Madde 3
TANIMLAR

1. "Anlaşma"; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasını ifade eder.

2. "Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri"; ilgili lojistik destek ile birlikte silahları ve askerî teçhizatı ve bu silah ve teçhizatın araştırma, geliştirme ve üretimi için gerekli malzemeyi ve hizmeti ifade eder.

3. "İşbirliği"; Tarafların kendi ilgili yasalarına ve düzenlemelerine uygun olacak şekilde mütakabiliyet esasına dayalı olarak bu Anlaşmanın amaçları için üstlendikleri faaliyetleri ifade eder.

4. "Karma Komisyon"; üyeleri Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı ve Azerbaycan Cumhuriyeti Savunma Sanayisi Bakanlığı temsilcilerinden oluşan, her iki Tarafın eşit düzeyde temsil edileceği ve bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması, değerlendirilmesi ve gerektiğinde yapılacak değişikliklere ilişkin görevleri yürüten Komisyonu ifade eder.

5. "Resmî Görev"; bu Anlaşma veya bu Anlaşmaya istinaden yapılacak diğer anlaşmalar uyarınca icra edilecek görevi ifade eder.

6. "Gönderen Taraf"; Kabul Eden Tarafın ülkesine bu anlaşmanın amaçları doğrultusunda personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

7. "Kabul Eden Taraf"; bu Anlaşmanın uygulanması için Gönderen Tarafın personel, malzeme ve teçhizatını ülkesine kabul eden Tarafı ifade eder.

8. "Misafir Personel"; bir Tarafın, bu Anlaşmanın uygulanması için karşı Taraf ülkesine gönderdiği asker ve/veya sivil personeli ifade eder.

9. "Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler"; Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu ve kendisine bağımlı olan kişileri ifade eder.

10. "Üçüncü Taraf"; Tarafların dışındaki herhangi bir kişi veya varlık veya kuruluş veya herhangi bir ülkenin hükümeti veya herhangi bir devlet veya uluslararası kuruluş veya bunların yasal temsilcilerini ifade eder.

11. "Kalite Güvencesi"; savunma ürünlerinin veya hizmetlerinin Taraflar arasında mutabık kalınan prosedür, standart, norm ve ilgili teknik şartnamelere bağlı olarak üretim, performans ve kullanım gereklerine uygunluğunu güvence altına alan tüm faaliyetleri ifade eder.

12. "Kaynak Taraf"; Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge veya Malzemenin yetkisi altında üretildiği Taraf veya uluslararası kuruluşu ifade eder.

13. "Alan Taraf" Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemeyi Kaynak Taraftan alan Tarafı ifade eder.

14. "Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme"; şekli veya tipine ya da gönderilme yöntemine bakılmaksızın, bir gizlilik derecesi ibaresi ile işaretlenen ve ulusal güvenlik çıkarlarından dolayı ve ulusal yasalara uygun olarak yetkisiz erişime, kullanıma veya imhaya karşı koruma gerektiren herhangi bir bilgi, belge veya malzemeyi ifade eder.

15. "Yetkili Güvenlik Makamı"; işbu Anlaşma çerçevesinde ve her bir Tarafın ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin güvenliğinden sorumlu olan makamı ifade eder.

16. "Ticari Hassas"; niteliği itibariyle TASNİF DIŞI olup, ticari bakımdan hassasiyet arz eden veya mülkiyet hakkı ihtiva eden belgeleri ifade eder.

17. "Tesis Güvenlik Belgesi"; bir tesiste bulunan veya bulunabilecek Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin veya tesiste yürütülen gizlilik dereceli projenin fiziki güvenliklerinin sağlanması için, tesisin bulunduğu yer ve çevre şartları ile maruz kalabileceği potansiyel dış ve iç tehditler göz önüne alınarak projelendirilmiş olan koruma önlemlerinin, istenilen gizlilik derecesine uygun bulunduğunu gösteren ve her bir Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca kendi ulusal kanunlar ve düzenlemelerine uygun olarak verilen resmî belgeyi ifade eder.

18. "Bilmesi Gereken Prensibi"; Resmî Görev ile ilgili olarak ve/veya somut bir görevin yerine getirilmesine yönelik Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemeye erişim gereğini ifade eder.

19. "Kişi Güvenlik Belgesi"; bir şahsın, Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme veya gizlilik dereceli projeye, Bilmesi Gereken Prensibi çerçevesinde nüfuz edebilmesini veya bunların muhafaza edildiği ya da yürütüldüğü gizlilik dereceli yerlere giriş iznini sağlayan, her bir Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca kendi ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak verilen resmî belgeyi ifade eder.

20. "Fikri Mülkiyet Hakları"; Tarafların devletlerinin topraklarında onaylanan bilimsel, edebi ve sanatsal alanlardaki icatlara ilişkin tüm hakları ve telif haklarını (patent hakları dâhil), kayıtlı ve kayıtsız ticari markaları (hizmet markası dâhil), kayıtlı ve kayıtsız tasarımları, gizlilik dereceli bilgileri (ticari sırlar ve teknik bilgiler dâhil) ve fikri faaliyetten kaynaklanan diğer hakları ifade eder.

Madde 4 İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar savunma sanayi ile ilgili olarak aşağıdaki alanlarda işbirliği yapacaklardır;

1. Tarafların Silahlı Kuvvetlerince ihtiyaç duyulan yedek parça, alet, savunma malzemesi, askerî sistemler, teknik gösterimler ve teknik teçhizata ilişkin ortak araştırma, geliştirme, üretim ve modernizasyon için uygun koşulların sağlanması,

2. Tarafların devletlerinin topraklarında askerî teçhizat alanında ortak araştırma, geliştirme ve üretim projeleri sonuçlarının uygulanması,

3. Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri alanında araştırma, tasarım, geliştirme ve üretim,

4. Her iki Tarafın alet ve teçhizatının modernizasyonunun yanısıra Savunma Sanayi Mal ve Hizmetlerinin üretimi ve tedariki alanlarında karşılıklı yardımlaşma,

5. Silah ve askerî teknik teçhizatın ve bunların parçalarının ortak üretimi ve daha da geliştirilmesi amacıyla, Tarafların ilgili makamları arasındaki anlaşmaların sonuçlandırılmasının teşvik edilmesi,

6. Kalite Güvencesinde Taraflarca kullanılan savunma sanayi standartları hakkında bilgi ve ilgili doküman ile bilimsel ve teknik bilgilerin mübadelesi,

7. Karşılıklı anlaşmayla ve Tarafların ulusal hassasiyetleri ile uluslararası düzenlemelerden kaynaklanan yükümlülükleri dikkate alınarak Tarafların ortak projelerinde üretilen nihai ürünlerin Üçüncü Taraflara satışı,

8. İki Tarafın koordinasyonunda Silahlı Kuvvetlerinin envanterinde bulunan ihtiyaç fazlası savunma sanayi ürün ve hizmetlerinin Tarafların ilgili mevzuatına uygun şekilde satılması, alınması veya başka ürün ve hizmetlerle ile mübadele edilmesine yönelik işbirliği yapılması.

9. Tarafların savunma sanayi kurum ve kuruluşları arasında temasların, araştırma merkezlerine yapılacak teknik ziyaretlerin ve personel değişimlerinin teşvik edilmesi,

10. Taraflardan her birinin devletinin topraklarında müştereken üretilen ya da geliştirilen askerî ve savunma teçhizatlarının Taraflarca tedariki,

11. Her iki Tarafın ve mutabık kalındığı takdirde Üçüncü Tarafların savunma sanayi ürünlerine ilişkin üretim, geliştirme, teknoloji ve modernizasyon ortak programları için koşulların oluşturulması,

12. Taraflarca, ortak veya karşılıklı satış, tedarik, üretim, modernizasyon, teknoloji transferi, araştırma ve geliştirme yapılabilmesi için Savunma Sanayi Mal ve Hizmetlerine ilişkin projelerin yürütülmesi ve bu projelere yönelik çalışmaların Taraflar ve/veya Tarafların ilgili makamları arasında imzalanacak olan anlaşmalar, mutabakat muhtıraları, protokoller veya sözleşmeler kapsamında uygulanması,

13. Üçüncü Taraflar için ortak üretim ve ortak geliştirme konusunda Taraflar arasında anlaşmaların akdedilmesinin teşvik edilmesi,

14. Tarafların yetkisi dâhilinde askerî teknik kurumlar, savunma sanayi kuruluşları ve bakım-onarım tesisleri arasında işbirliği yapılması,

15. Taraflarca düzenlenen savunma sanayi fuarları ve sempozyumlarına karşılıklı katılım sağlanması.

Madde 5
UYGULAMA ESASLARI

1. İşbu Anlaşmanın hayata geçirilmesine ve uygulanmasına ilişkin detaylar, Tarafların iç hukuklarında öngörülen onay süreçlerine tabi olacak ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller, sözleşmeler ve diğer düzenlemeler ile tanımlanacaktır.

2. Esas olarak, Taraflar sadece kendi savunma sanayileri ile ilgili konularda işbirliği yapacaklardır. Üçüncü Tarafların ilgi sahasına giren konuların işbirliğine dâhil edilmesi Taraflar arasında karşılıklı mutabakat ile mümkün olacaktır.

3. İşbirliği, Tarafların mevzuatı, ihtiyaçları ve çıkarları göz önünde bulundurularak, karşılıklılık ilkesine bağlı olarak tesis edilecektir.

4. Taraflar, Üçüncü Tarafların ortak üretim projelerine davet edilmesi konusunu, karşılıklı anlaşmaya göre değerlendirecek ve karar alacaklardır.

5. Herhangi bir tamamlayıcı ve uygulama anlaşması, mutabakat muhtırası, protokol ve düzenlemenin feshedilmesi durumunda, Taraflar fesih bildirisinden önce başlanmış bütün yükümlülükleri tamamlamayı kabul ederler. Bu belgelerden herhangi birine ilişkin fesih bildirisi, Taraflarca müştereken sonuçlandırılacaktır ve yerine getirilmiş ve getirilmemiş yükümlülüklerin listesini de içerecektir.

6. Yazılı ön onay alınmaksızın hiçbir Taraf işbu Anlaşma uyarınca ya da bu Anlaşma temelinde yapacakları tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca hibe edilecek, satılacak ya da ortak üretilecek malzeme, teknik bilgi ve belgeyi herhangi bir Üçüncü Tarafa transfer etmeyecektir.

Madde 6
YETKİLİ MAKAMLAR

Bu Anlaşmanın uygulanması için yetkili makamlar;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti için : Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı,

Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti için : Azerbaycan Cumhuriyeti Savunma Sanayisi Bakanlığı'dır.

Madde 7
KARMA KOMİSYON

1. Karma Komisyonunda (Bundan böyle "Komisyon" olarak belirtilecektir) Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı heyetine, Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarı veya Müsteşar Yardımcısı; Azerbaycan Cumhuriyeti Savunma Sanayisi Bakanlığı heyetine ise Savunma Sanayisi Bakanının Yardımcısı veya görevlendirildiği temsilci başkanlık edecektir.

2. Komisyonun faaliyetlerini düzenlemek ve koordine etmekle görevli temas noktaları;

Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı
Uluslararası İş Birliği Dairesi Başkanlığı,

Azerbaycan Cumhuriyeti Savunma Sanayisi Bakanlığı Askeri Teknik İşbirliği
Şubesi'dir.

3. Komisyonunda her bir Tarafın üye sayısı 7 (yedi)'yi aşmayacaktır. Gerekğinde Komisyona, her bir Tarafın Silahlı Kuvvetleri, kurumları ve savunma sanayi firmalarından uzman personel dâhil edilebilecektir.

4. Bu Anlaşma kapsamında Komisyonun görev ve yetkileri;

a. Bu Anlaşmanın 4'üncü maddesine göre, somut işbirliği alanlarını tespit etmek ve tanımlamak,

b. Ortaklaşa gerçekleştirilecek projeleri seçmek ve müşterek projelerin uygulanmasına yönelik en uygun işbirliği şekil ve metodlarını tanımlamak,

c. Müşterek programların uygulanması sırasındaki işbirliği teklifinin gerçekleştirilmesi amacıyla bilgileri mübadele etmek,

d. Üçüncü ülkelerin ortak projelere katılması konusundaki teklif, tavsiye ve görüşleri ilgili makamlara sunmak,

e. Onaylanmış proje ve kararların gerçekleştirilmesi için gerekli belgelerin hazırlanması ve yayımlanmasını sağlamak,

f. Onaylanmış projelerin ve kararların uygulanmasını düzenli olarak kontrol etmek,

g. Bu Anlaşmanın uygulanmasını değerlendirmek ve gerektiğinde Anlaşmada yapılacak değişikliklere ilişkin teklifleri müzakere etmektir.

5. Komisyon toplantısına ilişkin faaliyetler, toplantının öngörülen tarihinden en az 3 (üç) ay önce Kabul Eden Tarafın resmî daveti ile başlatılacaktır.

6. Komisyonun gündemindeki tüm konular Komisyon toplantısından en az 30 (otuz) gün önce belirlenmiş ve koordine edilmiş olacaktır.

7. Komisyon müşterek olarak mutabık kalınan tarihlere en az 2 (iki) yılda bir olmak üzere dönüşümlü olarak toplanacaktır.

8. Komisyon, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkları, görüşmeler suretiyle 18'inci madde uyarınca çözüme kavuşturacaktır.

Madde 8
FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI

1. Tarafların Fikri Mülkiyet Hakları, kendi sınırları içinde üretim hakları, üretim lisansının verilmesi, Üçüncü Tarafalara satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve yeni ürünlere ait patentlerin korunması ve teknoloji transferiyle ilgili hak ve yükümlülükleri, her bir proje için yapılacak uygulama anlaşmaları ile belirlenecektir. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma dâhilinde oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlayacaklardır. İşbu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü kuran Anlaşmanın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılacaktır.

2. Bu uygulama anlaşmalarında; malî ve hukukî yükümlülükler yanında, araştırma, geliştirme, üretim, tedarik, teknik hizmetler, personel desteği ve altyapı hizmetlerinden kaynaklanan masraflardan doğacak karşılıklı borç ve alacakların tasfiye yöntemi, yeri, zamanı ve şartlarına ilişkin esas ve usuller ayrıntılı olarak belirtilecektir.

3. Taraflar arasında mübadele edilen savunma sanayi ile ilgili malzemenin veya bilgilerin, herhangi bir Üçüncü Tarafa verilmesi veya yayımlanması ancak Kaynak Tarafın yazılı izniyle mümkün olacaktır. Taraflar savunma sanayi alanındaki işbirliği kapsamında kamuya veya basına verilecek bilgi, belgeler ve açıklamalar üzerinde karşılıklı mutabakata varacaklardır.

4. Taraflar bu Anlaşma çerçevesinde diğer bir Tarafça verilen bütün malzeme, ürün ve bilginin yeniden üretimi, kopya edilmesi, kullanılması veya dağıtılması ile ilgili fikri mülkiyet haklarına ve diğer sınırlamalara riayet edeceklerdir.

5. Fikri Mülkiyet Haklarının korunmasına ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edeceklerdir.

Madde 9
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ, BELGE VE MALZEMENİN KORUNMASI

1. Taraflar, aşağıda gösterilen gizlilik derecesi seviyelerinin eş değerliğini ve uygunluğunu kabul ederler:

<u>Türkçe</u>	<u>Azerbajcanca</u>	<u>İngilizce</u>
ÇOK GİZLİ	XÜSUSİ ƏHƏMİYYƏTLİ	TOP SECRET
GİZLİ	TAM MƏXFİ	SECRET
ÖZEL	MƏXFİ	CONFIDENTIAL
HİZMETE ÖZEL	XİDMƏTİ İSTİFADƏ ÜÇÜN	RESTRICTED
TASNİF DIŞI	TƏSNİFATDAN KƏNAR	UNCLASSIFIED
(TİCARİ HASSAS)	(KOMMERSİYA SİRRİ)	(COMMERCIALLY SENSITIVE)

2. Her iki Taraf, bu Anlaşmaya dayanarak alınan, Gizlilik Dereceli Bilgiyi kendi ulusal gizlilik derecesi seviyesi ile yukarıdaki tabloda gösterilen eş değer işaretlere uygun olarak işaretlemeyi taahhüt eder.

3. Taraflar, karşılıklı işbirliğinin bir sonucu olarak üretilen ya da transfer edilen Gizlilik Dereceli Bilginin korunması için kendi ulusal kanunları ve bu Anlaşma uyarınca gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu tür bilgiyi de en azından kendi Gizlilik Dereceli Bilgisini korudukları eş değer güvenlik seviyesinde korumayı sağlayacaklardır.

4. Alan Taraf, Gizlilik Dereceli Bilgiyi Kaynak Taraftan yazılı ön izin almaksızın bir Üçüncü Tarafa transfer etmeyecektir.

5. Taraflar arasında karşılıklı işbirliği kapsamında mübadele edilen veya üretilen Gizlilik Dereceli Bilginin özel kuruluşlara verilmesi veya açıklanması veya bu kuruluşlara ait tesislerde bulundurulması sadece, Bilmesi Gereken Prensibine uygun olarak, bu kuruluşların ülkesindeki Yetkili Güvenlik Makamından alınmış uygun seviyeli Tesis Güvenlik Belgesine sahip olması halinde mümkün olacaktır. Gizlilik Dereceli Bilgi sadece, Bilmesi Gereken Prensibine uygun olarak ve tam olarak yetkilendirilmiş ve Yetkili Güvenlik Makamından uygun seviyede Kişi Güvenlik Belgesi almış şahıslara açıklanabilecektir.

6. Bu Anlaşma kapsamında, Tarafların ülkesindeki Yetkili Güvenlik Makamları ve/veya kuruluşlar arasında mübadele edilen ve/veya karşılıklı işbirliği ile üretilen Gizlilik Dereceli Bilgi, sadece transfer edilme amacına uygun olarak kullanılacaktır.

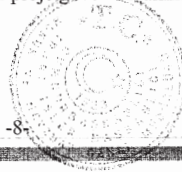
7. Gizlilik dereceli bilgilerin korunması ve bunların ifşasının önlenmesine ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

8. Gizlilik dereceli bilgilere verilen gizlilik derecesi sadece Kaynak Tarafça değiştirilebilir. Bu tür kararlar; Kaynak Tarafça, onu uygulayacak olan Alan Tarafa yazılı olarak derhâl bildirilecektir. Her iki Taraf da gizlilik dereceli bilgileri veren Tarafın yazılı onayı olmaksızın gizlilik dereceli bilgilerin gizlilik derecesinde değişiklik yapmayacaktır.

9. Tarafların karşılıklı işbirliği sürecinde üretilen bilgiye verilecek gizlilik derecesi, sadece karşılıklı onay ile belirlenecek, değiştirilecek veya iptal edilecektir. Bu tür bilgiye verilecek gizlilik derecesi konusunda anlaşmaya varılmazsa, Taraflar, herhangi biri tarafından önerilen daha yüksek gizlilik seviyesini kabul edeceklerdir.

10. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Belgeler ile Ticari Hassas nitelikteki donanım ve yazılım, Taraflar arasında, hükümetten hükümete diplomatik kanallar aracılığıyla veya Tarafların Yetkili Güvenlik Makamlarınca mutabık kalınan diğer kanallar vasıtasıyla iletilecektir.

11. "ÖZEL" ve daha yüksek seviyede Gizlilik Dereceli Bilginin kullandığı her bir proje için imzalanacak sözleşmeye ek olarak, proje kapsamında güvenliğin sağlanmasına yönelik alınması gereken tedbirleri içeren bir proje güvenlik talimatı hazırlanacaktır.

12. "ÖZEL" veya daha yüksek seviyeli Gizlilik Dereceli Bilginin transferi, her bir proje için hazırlanacak proje güvenlik talimatında tanımlanacak usul ve esaslara göre gerçekleştirilecektir.

13. "ÖZEL"e kadar işaretlenen Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme ulusal yasalara uygun olarak imha edilecektir.

14. Diğer Tarafın bir kuruluşu ile bir gizlilik dereceli sözleşme yapmak isteyen ya da kendi kuruluşlarının birine bir gizlilik dereceli proje kapsamında diğer Tarafın topraklarında bir gizlilik dereceli sözleşme yapmasına yetki vermek isteyen bir Taraf, teklif edilen kuruluşun ilgili güvenlik sınıflandırma seviyeli Gizlilik Dereceli Bilgiye erişim yetkisi veren bir Tesis Güvenlik Belgesine sahip olduğuna ilişkin, kendi Yetkili Güvenlik Makamı vasıtasıyla diğer Tarafın Yetkili Güvenlik Makamından önceden yazılı onay alacaktır.

15. Niteliği itibarıyla TASNİF DIŞI olup, ticari bakımdan hassasiyet arz eden veya mülkiyet hakkı ihtiva eden belgeler "TİCARİ HASSAS" olarak işaretlenecektir.

16. Gizlilik Dereceli Bilginin ihlal edilmesi veya ihlal şüphesinin bulunması veya bu tür bilginin yetkisiz bir kişiye açıklanması hâlinde, ihlal veya açıklanmanın olduğu veya olmuş olabileceği yerdeki Taraf, kendi ulusal yasalarına ve düzenlemelerine uygun olarak gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu durum ile alınan tedbir ve sonuçları hakkında diğer Tarafı derhal bilgilendirecektir.

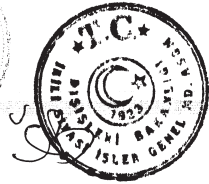
17. Gizlilik Dereceli Bilgiye veya bunların muhafaza edildiği veya işlendiği alanlara nüfuzu gerektiren ziyaretler, sadece, ziyaretçinin uygun gizlilik derecesinde Kişi Güvenlik Belgesi ve Bilmesi Gereken Prensibinin olması koşuluyla ev sahibi ülkenin Yetkili Güvenlik Makamından ön yazılı izin alınmasından sonra ziyaret prosedürleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

18. Taraflardan her birinin Yetkili Güvenlik Makamınca verilen Kişi Güvenlik Belgesi ve Tesis Güvenlik Belgesi, karşılıklı işbirliği projeleri kapsamında diğer Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca belgeyi veren Tarafın Yetkili Güvenlik Makamından yapılacak yazılı teyit sonrasında tanınacaktır.

Madde 10 KALİTE GÜVENCESİ

Taraflarca mutabık kalınması halinde, Kalite Güvencesi konusunda işbirliği Taraflar arasında imzalanacak olan müstakil bir anlaşma ile düzenlenecektir. Söz konusu anlaşmanın yürürlüğe girmesine kadar konu ile ilgili usul ve genel prensipler, Tarafların ilgili kuruluşları arasında kendi mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmelerde belirlenecektir.

-9-

Madde 11
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN
DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşmanın hükümleri, her bir ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin meşruiyetlerine, çıkarlarına, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

Madde 12
HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf topraklarında buldukları sürece Kabul Eden Tarafın yürürlükteki yasalarına, düzenlemelerine ve cezaı yargısına tabi olacaklardır.

2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden herhangi birinin gözültına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar edecektir.

3. Misafir Personel veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden herhangi birinin Kabul Eden Tarafıta yasal bir soruşturmaya veya yargılamaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.

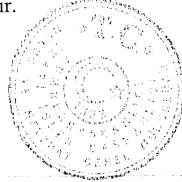
4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal etmeleri durumunda, Misafir Personelin faaliyetlerine 6'ncı maddede belirtilen Yetkili Makamlarca son verilebilecektir.

5. Gönderen Taraf, Misafir Personel üzerindeki münhasır disiplin yargı yetkisini, Kabul Eden Tarafın ülkesinde muhafaza eder.

Madde 13
İDARİ KONULAR

1. Misafir Personele, bu Anlaşmada belirlenmiş olanlar veya bu Anlaşma uyarınca imzalanacak tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler ile belirlenecekler dışında görevler verilmeyecektir.

2. Kabul Eden Taraf, lüzumlu hallerde, bu Anlaşmada belirtilen faaliyetlerin icrası için gerekli teçhizatı sağlamaya çaba gösterecektir.

Madde 14
MALİ KONULAR

1. İşbu Anlaşma kapsamında bulunan işbirliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personelin maaş, konaklama, yemek hizmeti, ulaştırma, gündelik ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumlu olacaktır.

2. Faaliyetlerin ücretsiz olarak veya cari veya indirilmiş fiyatlar karşılığında düzenlenmesine mevzuatı çerçevesinde Kabul Eden Taraf karar verecektir.

3. Misafir Personel Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin borçlarını tasfiye edecektir. Borçların Misafir Personel tarafından ödenmemesi ve/veya acil geri çekilme halinde, Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek faturaya istinaden Gönderen Taraf tarafından ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden ABD Doları olarak ödenecektir.

4. Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaktır.

Madde 15
DİĞER HUSUSLAR

1. Gönderen Taraf, gerekli gördüğü zaman, personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, böyle bir talep alır almaz, personelin dönüşü için bütün tedbirleri alacaktır.

2. Bir Misafir Personelin veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden birinin ölümü halinde, Kabul Eden Taraf Gönderen Tarafı bilgilendirecek, cenazeyi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve sevk edilene kadar uygun sıhhi koruma tedbirlerini alacaktır. Bu kapsamdaki masraflar misafir eden ülke tarafından karşılanacaktır.

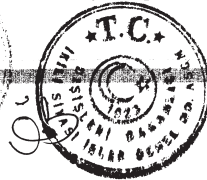
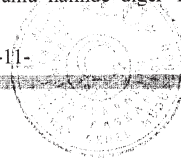
Madde 16
ZARAR / ZİYAN VE TAZMİNATLAR

1. Taraflardan her biri, Misafir Personelin görevini yerine getirdiği sıradaki fiillerinden ötürü, karşı Tarafın mallarına verdiği zararları tazmin edecektir.

2. Kabul Eden Tarafın, Misafir Personelin ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin şahıslarına ve mallarına, kasten veya ihmale dayalı olarak verilebilecek zarar ve ziyanlara ilişkin tazminat taleplerinin çözülmesinde Kabul Eden Tarafın kanunları uygulanacaktır.

3. Kasıt veya ağır ihmal bulunmadıkça, Taraflardan her biri, Resmî Görevin ifası sırasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde diğer Tarafa karşı taleplerinden feragat edeceklerdir.

-11-

Madde 17
GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, yabancılara ilişkin kurallara tabi olacaktır.

2. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarında Kabul Eden Tarafın mevzuatında öngörülen pasaport ve gümrük prosedürlerine tabi olacaktır. Bununla birlikte, Kabul Eden Taraf, mevzuatı çerçevesinde gerekli idari kolaylıkları sağlayacaktır.

Madde 18
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulamasından doğacak uyuşmazlıkları, uluslararası mahkeme, hakem heyeti ya da Üçüncü Tarafa götürmeksizin 7'nci madde uyarınca kurulmuş Komisyonda görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır. Uyuşmazlıkların çözümü sürecinde Taraflar yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edecektir.

2. Şayet uyuşmazlık Komisyonda ele alınışını izleyen 90 (doksan) gün içinde çözülemezse, Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarı ve Azerbaycan Cumhuriyeti Savunma Sanayisi Bakan Yardımcısı seviyesinde ele alınacaktır. Bu takdirde, konunun Tarafların ilgili makamlarına intikalini izleyen 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlanacak, müteakip 45 (kırkbeş) gün içinde sonuç alınmadığı takdirde, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın 21'inci maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

Madde 19
İLAVE VE DEĞİŞİKLİKLER

1. Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. 90 (doksan) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın 21'inci maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

2. Üzerinde mutabık kalınan ilave ve değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen 20'inci maddedeki usul uyarınca yürürlüğe girecektir. Bütün ilave ve değişiklikler yazılı olarak yapılacaktır.

-12-

Madde 20
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

İşbu Anlaşma, Tarafların, onay ve yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 21
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 (beş) yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi biri diğerine Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden en az 90 (doksan) gün öncesinden diplomatik yollarla yazılı olarak sona erdirmeye bildirim göndermediği takdirde Anlaşma birbirini izleyen birer yıllık süreler için kendiliğinden uzayacaktır.

2. Eğer bu Anlaşmada ilave veya değişiklik yapılmasında veya bir uyuşmazlığın çözümünde Taraflar arasında mutabakat sağlanamazsa Taraflardan her biri bu Anlaşmayı diplomatik yollardan iletilen yazılı bir bildirim ile sona erdirebilecektir. İşbu Anlaşmanın feshi, bildirim alınmasından 90 (doksan) gün sonra hüküm doğuracaktır.

3. Fesih hükümleri bu Anlaşmanın feshinden önce kararlaştırılmış ve başlatılmış olan proje, program ve sözleşmenin uygulanmasını etkilemeyecektir.

4. İşbu Anlaşma, yürürlüğe girdikten sonra, iki ülke arasında 20 Eylül 2000 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının" yerini alacaktır.

Bu Anlaşma, kendi Hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendirilen ve altında imzaları bulunan kişiler tarafından 31 Ekim 2017 tarihinde, Bakü'de imzalanmış olup, her biri aynı hukuki derecede geçerli olmak üzere Türkçe ve Azerbaycanca ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

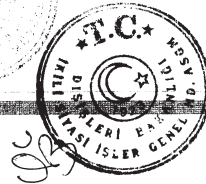
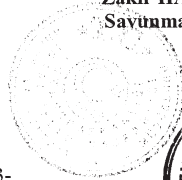
Nurettin CANIKLI
Milli Savunma Bakanı

Azerbaycan Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Zakir HASANOV
Savunma Bakanı

-13-

TBMM Basımevi - 2019